

Zadawanie pytań

Kiedy rozmawiamy z dzieckiem (w domu, na spacerze, w drodze do szkoły), ważne są stawiane przez nas pytania oraz ich cechy. Do minimum ograniczamy te, które zaczynają się od pytajnika „czy” – bo pozwalają tylko na odpowiedź „tak” lub „nie”. Pytajmy „kto?”, „gdzie?”, „kiedy?”, „jak?”, „ile?” – wtedy kształtujemy spostrzegawczość, uczymy analizowania. Ale warto również pytać: „co sądzisz?”, „jak oceniasz?”, „co mogłoby jeszcze...?”, „co by było, gdyby...?”. Rozwijamy w ten sposób umiejętność myślenia krytycznego i twórczego.

Po zadaniu pytania powinniśmy cierpliwie czekać na odpowiedź, bez stawiania dodatkowych pytań, bo powodują one, że dziecko nie wie, na które ostatecznie ma odpowiedzieć.

Pytania powinny być jasne, konkretne i zwięzłe. Warto też uporządkować je według jakiegoś klucza. Dzięki niemu dziecko – formułując odpowiedzi – gromadzi i zestawia fakty, porównuje je, wyprowadza wnioski.

Nie zapominajmy także o rozwijaniu umiejętności formułowania pytań przez dzieci, a temu służą różne polecenia, np. „zaproponuj dwa pytania, które można zadać osobie oglądającej tę ilustrację”, „na jakie pytanie nie da się odpowiedzieć, patrząc tylko na ten obrazek?”.

Oto przykład, jak na pozór zwykłą ilustrację wykorzystać do zadawania pytań według wspomnianego klucza. Pytania zostały pogrupowane według czterech kategorii:

- 1) pytania o osoby i fakty przedstawione na ilustracji,
- 2) pytania wymagające policzenia konkretnych elementów,
- 3) pytania otwarte o sądy i opinie dziecka,
- 4) pytania twórcze, wychodzące poza ilustrację.

Ilustracja przedstawiająca klasę

Zadanie

Obejrzyj dokładnie ilustrację.

Pytania

- 1) Co się dzieje na tej ilustracji? Jak spędzają czas dzieci na dywanie? Czym zajmują się chłopcy przy tablicy? Czym zajmuje się pani nauczycielka? Jakie zwierzęta są w klasie? Kto stoi przy klatce z papugą?
- 2) Ile osób siedzi na dywanie? Ile osób stoi przy tablicy? Ilu jest w klasie dorosłych? Ile jest dzieci? Kogo jest więcej – dziewczynek czy chłopców? Ile jest krzeseł? Ile jest stanowisk komputerowych?
- 3) Jak myślisz, o czym może rozmawiać nauczycielka z uczennicą? Dlaczego dzieci podlewają kwiaty? Jak myślisz, dlaczego chłopiec z tornistrem stoi w drzwiach? Co sądzisz o zachowaniu chłopca na środku klasy? Dlaczego – twoim zdaniem – chłopiec przy klatce z papugą zrobił taką tajemniczą minę?
- 4) Jak inaczej dzieci mogą spędzać przerwę? Co ty najchętniej robisz w czasie przerwy? W czym klasa z ilustracji jest podobna do twojej? Jakiej widzisz różnicę? Jakiej są obowiązki dyżurnego? Dlaczego trzeba podlewać rośliny? Co należy jeść na drugie śniadanie?

Małe obrazki u góry strony – fragmenty ilustracji

Zadanie

Obejrzyj małe obrazki u góry strony. Odszukaj te same osoby na dużej ilustracji.